OPENINGSSPEECH André van der Louw. P.v.d.A.-kongres, 5 oktober 1972.

Kongres,
We zijn weer in Den Haag, net als drie jaar geleden.
We zijn weer in het Congresgebouw, waaraan we zulke dierbare herinneringen hebben. Of niet soms?
En als er één ding vaststaat dan is het dat er wéér gedanst gaat worden. (Maar daarvoor wachten we tot vrijdagavond, als de VARA- drive-in-diskoteek open huis houdt voor jonge kiezers.)
Eerst zal er gewerkt moeten worden. Spannend en hard gewerkt, want wat wij gaan doen en beslissen zal van grote invloed zijn voor de politieke ontwikkelingen. We moeten het gaan hebben over de verhouding tot andere partijen. En over ons programma.
De P.v.d.A. is in aktie geweest tot diep in de afdelingen. Er zijn honderden amendementen ingezonden. Maar daar komen we met z'n allen wel weer uit.
Keerpunt '72 is de titel van het gezamenlijk concept-programma van Partij van de Arbeid, D'66 en P.P.R.
Keerpunt, omdat we in dit land een andere weg op moeten.
Keerpunt, geen socialistische hemel op aard. Zeker niet in 4 jaar. Toch een keerpunt, omdat wij geloven dat niet alleen_de protesterende groepen maar ook een zwijgende meerderheid mét ons linksaf wil slaan. En langzamerhand wel genoeg heeft van het zwijgen, van het meedrijven, van het afglijden.
Een keerpunt, op weg naar een maatschappij met meer zeggenschap, met een eerlijker inkomensverdeling, met een beter en toegankelijker onderwijs. Maar dan zonder schoolgeldverhoging en 1000- gulden-trucs uit de regentenhoed.
Een maatschappij waarin wonen en leven voor iedereen menswaardige begrippen worden.
Een maatschappij die terugkomt van de kille zakelijkheid. Terug van de konkurrentieslag die carrière heet. Terug van de eenzaamheid die daaruit voortvloeit. Terug van de verschillen tussen hoog en laag, baas en burger, rijk en arm.
We willen af van de kapitalistische geest, die enkelingen bevoordeelt en intussen kleur en kwaliteit ontneemt aan het leven van de massa, in zijn werk en in zijn milieu.
Daarom willen wij duidelijk en met kracht dit kapitalisme bestrijden, en veroordelen

het gevoerde beleid van het kabinet-Biesheuvel.
We willen af van de ouderwetse koude-oorlog-politiek, waarmee je mensen angstig maakt en onvrij.
We willen af van heldhaftige ministers, die als 1 april al lang voorbij is, de russen er op het nippertje van weten te weerhouden om ons land te bezetten.
We willen doelbewust maar zonder naïviteit, naar een maximale ontspanningspolitiek.
De keiharde waarheid is dat Nederland anders en dringender zaken heeft waar geld voor nodig is. Daarom staat in ons programma de verlaging van de defensie-uitgaven, daarom zal door ons niet geschrapt worden op sport, rekreatie en ander welzijnswerk.
De Nederlander van vandaag wil niet alleen maar doen wat hem gezegd wordt, niet alleen betalen waarvoor hij aangeslagen wordt.
En gedwongen worden te leven in omstandigheden die hij niet wil.
De Nederlander wil meedenken, wil meebeslissen.
Een moderne partij dient dat in haar programma waar te maken.
Ons programma zal een begin zijn op die nieuwe weg. Een keerpunt in het leven van de mensen. Zodat we kunnen gaan leren in verantwoordelijkheid tegenover anderen ons leven te plannen en ons gezin.
Zodat de vrouwen als gelijkwaardig worden beschouwd en behandeld. Zodat we voor onze eigenheid en onze Veelsoortigheid alle ruimte krijgen, geleid door de rode draad van de gelijkheid in zeggenschap, ontplooiingskansen, inkomen en vermogen.
Een keerpunt. Uit de sfeer van moedeloosheid, onbewogenheid, gebrek aan visie en fantasie, pas op de plaats, naar een periode van - misschien niet allemaal even opwindende - maar wel konsekwente stappen in de richting die wij goed vinden en juist en het nastreven waard.
Er zit beweging in de basis. Twee rechtse kabinetten achter elkaar hebben hun meerderheid verloren. Er is nu alle kans voor een brede beweging van onmiskenbaar linkse signatuur.
Een beweging die de massa mensen die linksaf willen en steeds weer rechtsaf om de tuin worden geleid, kan beroeren met de wil tot verandering. Als dàt zou lukken, zou '72 het keerpunt kunnen worden.
Het klimaat is rijp. Het zit in de lucht.

Wij zijn ervan overtuigd dat een meerderheid van de Nederlandse bevolking genoeg heeft van het soort regeringen van de heren De Jong en Biesheuvel.
Wij zijn ervan overtuigd dat een meerderheid een ander, een progressief beleid wil.
En daar hebben ook de jonge mensen recht op. En de aktiegroepen. Die bereiken de mensen.
Dat zijn de mensen van het Angola-comité, die ondanks alle tegenwerking en aanvallen van rechts, succes hadden met hun koffie-boycot. Dat zijn de werkende jongeren die nu al vele jaren door de regeringspartijen aan het lijntje worden gehouden én in de steek zijn gelaten.
Dat zijn de mensen van de Vereniging Van Dienstplichtige Militairen, die het werken door onzinnige en onrechtvaardige processen onmogelijk wordt gemaakt.
Met deze jonge mensen, met de nieuwe kiezers van november zijn wij nadrukkelijk en overtuigd solidair.
En dat geldt ook voor de arbeiders van Breda, die getoond hebben dat Breda niet alleen gemoedelijk maar ook grimmig en standvastig kan zijn. Dat niet een groepje machthebbers over werk en leven van velen mag beslissen.
In al deze zaken stond de Partij van de Arbeid tegenover de regeringspartijen.
Vooral die mensen willen wij in keerpunt markeren.
Daarom willen wij regeringsverantwoordelijkheid dragen. Alleen niet op de ouderwetse manier. Wij willen niet meer behandeld worden als wegwerp-partner. Wij blijven onze route trouw. Dat wil zeggen: ook vandaag zijn we van mening dat regeringssamenwerking met andere partijen alleen tot stand kan komen via afspraken voor de verkiezingen!
Daarmee alleen kunnen we het vertrouwen van de kiezer winnen!
Dat was de opvatting van de progressieve drie. Die opvatting hebben we ook in het parlement uitgedragen. Onze partijraden bevestigden die koers.
Maar we hebben er iets bij gezegd. Twee dingen:
-kies voor de progressieve drie, niet uit opportunisme om een regeringsmeerderheid te krijgen, maar gedreven door de wil om tot een progressieve politiek te komen;
- toon in de Tweede Kamer dat het je menens is.
Daar is niks hooghartigs aan en niks brutaals.
Wie gelooft in zijn programma moet met het eerste punt totaal geen moeite hebben.
En niemand zal toch geloven in een echte progressieve wil van partijen

die nu nu nog doorgaan met het steunen van anti-sociale maatregelen.
regelen.
Wij hebben die eisen samen met onze progressieve partners gepubliceerd voordat de konfessionele partijraden over hun koers beslisten. Dat is zaterdag gebeurd. Wij hebben met grote interesse de gebeurtenissen daar gevolgd.
De C.H.U. is die interesse nauwelijks waard. Die partij is alleen nog maar interessant door het feit dat iemand als de heer Beernink, vanuit zijn komfortabele fauteuil, in staat is zijn partij in het meest behoudende spoor te houden.
Ook in de A.R. overwon het konservatisme. Zij kenden de negatieve opvattingen van de heer Biesheuvel over de Partij van de Arbeid. Desondanks werd hij tot lijsttrekker benoemd. Ook het anti-revolutionaire antwoord op twee van onze kernvragen was negatief. Hun partijraad wilde ons soort bindende afspraken niet.
Wij vroegen ook om het uitspreken van een politieke voorkeur voor de progressieve kombinatie. Nee, zei de A.R. bij monde van haar voorzitter. "Ik heb geen politieke voorkeur voor de Partij van de Arbeid; ik wil alleen met de Partij van de Arbeid praten omdat het een grote partij is."
Roolvink of Veerman, het is lood om oud ijzer.
En daarmee is het hoofdstuk onderhandelingen met C.H. en A.R. geëindigd. Er zal, als dit kongres dat wil, geen regeringssamenwerking tussen de progressieven en die partijen komen.
Van hieruit moet dan ook een waarschuwing en een oproep gaan aan de protestantse kiezers, die hopen op veranderingen. Het is vanaf nu duidelijk dat een stem op de anti-revolutionairen en christelijk- historischen, een stem is voor rechts. Daarom durven we vanaf deze plaats aan die vele protestanten, die verlangend uitzien naar een andere koers, te zeggen: Stem nu rechtstreeks progressief, Kies Den Uyl in de nieuwe regering.
Ook de K.V.P. vergaderde zaterdag. Het resultaat was typisch K.V.P.- achtig. De K.V.P.-voorzitter sprak namens zijn partij een voorkeur uit voor de progressieven, voor ons programma en de richting waarin wij de samenleving willen veranderen. Onze opvatting van bindende afspraken vindt de K.V.P. aanvaardbaar. De K.V.P. leek dus zwanger van de progressieve gedachte.
Maar we hadden nog iets gevraagd.
Dit: K.V.P. bespaar de kiezers het tafereel waarbij in één vergaderzaal wordt

onderhandeld over een progressief programma en op hetzelfde moment in het parlement met steun van dezelfde partij dingen gebeuren die rechtstreeks tegen dat progressief programma ingaan. En daarop kwam geen helder antwoord.
Daarom hebben we alsnog opheldering gevraagd. Het zal - wellicht vanavond nog - duidelijk worden hoe ernstig het de K.V.P. ernst was met haar progressieve taal. Dat antwoord willen wij in de discussie van morgen betrekken.
Congres,
De tijd werkt in ons voordeel. De oude politiek inspireert de mensen steeds minder.
De jonge kiezers wenden zich massaal af van het smakeloze politieke gerecht dat door deze partijen van de Kabinetten Biesheuvel is opgediend.
Kijk naar de opiniepeilingen.
Kijk naar de honderden nieuwe leden die de laatste weken naar de P.v.d.A. zijn toegestroomd.
Kijk - en dat verheugt me buitengewoon - naar de werkelijk verpletterende offervaardigheid van onze leden.
Het is me een bijzonder genoegen te kunnen mededelen dat alleen al de inzamelingsaktie onder onze leden tot vandaag 382.000,71 gulden heeft opgebracht.
Mensen ontzettend bedankt.
Er is nog meer nodig, maar deze start is mooier dan wij ooit hebben durven dromen.
Ik hoop op een kongres met een goede en open meningsvorming, een kongres dat zich bewust is van de grote betekenis van de besluiten die wij nemen.
Laat het kongres diskussiëren en beslissen.
Laat het kongres daarna dansen.
En laten we in de daaropvolgende weken samen zorgen voor een swingend resultaat van de verkiezingen.
Laat 29 november een keerpunt zijn!
Het kongres is geopend.